Co přináší projekt Linguafilm?

Monika Čekalová

Kdo delší dobu pobývá v cizině, brzy pozná, že nevystačí jen se znalostí nejběžnějších konverzačních témat v daném jazyce. Často se dostává do situací, kde by potřeboval mnohem víc... Pochopit nuance jazyka, proniknout do mentality lidí a způsobu jejich života nemusí být pro cizince zrovna snadné. Moci tak nahlédnout pod pokličku rodinného života místních... Prožít s lidmi jejich příjemné i prekérní situace...

Mezi jedny z nejefektivnějších prostředků, které cizí jazyk studujícímu zpřístupňují, patří filmová řeč. Spojení obrazu a mluveného slova ve svém projektu využívá i Linguafilm.

Linguafilm Czech – Čeština pro cizince na DVD

Jazykový komplet, který sestává z DVD a z učebnice, nabízí 12 krátkých příběhů. Téměř hodinové DVD nazvané Watch&Learn má zvýšit motivaci posluchačů studujících češtinu jako cizí jazyk vracet se k jednotlivým filmům i po vyučování, s cílem natrénovat si slovní zásobu, napodobovat výslovnost a intonaci, zkusit si jednotlivé postavy dabovat. Příběhy jsou autentické, odvozené z reálného života, avšak netradiční, ať už díky zvolenému prostředí, překvapivému průběhu děje, či humoru. Hlavní protagonisté, členové rodiny Holečkových, a jejich dávní přátelé, partnerská dvojice Jana s Pavlem, se navzájem liší věkem, postavením, způsobem vyjadřování. Tyto postavy mají zastupovat určité české (a možná i středoevropské) lidské prototypy s jejich příznačnou mluvou, reakcemi na různé situace atd. Protagonisté filmů hovoří v tempu rodilého mluvčího, i když s ohledem na cílovou skupinu: repliky jsou totiž velmi důkladně vyslovovány. Dialogy jsou namluveny ve spisovné češtině, v odpovídajících situacích také v její hovorové variantě. Mnozí studenti Českou republiku dosud nenavštívili, DVD Watch&Learn jim umožňuje nejen přípravu po stránce jazykové, ale upozorňuje také na oblast sociokulturní. Ukázky z filmů je možné zhlédnout na stránkách http://www.linguafilm.com.

Některá témata příběhů by se na první pohled mohla někomu zdát neužitečná, a to z hlediska frekvence jejich výskytu v běžném životě, jako například Kočárky nebo Motorky. Doporučení lektorům i samotným studentům proto zní, aby nepřistupovali k materiálu pouze tematicky. Kromě odborné slovní zásoby se v textu objevuje samozřejmě i ta běžná včetně zavedených jazykových struktur. Např. v kapitole Motorky se mj. hovoří také o Vánocích (Danuška chtěla jít se mnou, ale pomáhá Božence péct cukroví na Vánoce.), používají se zde repliky aplikovatelné i na jiná prostředí, jiné situace (To je změna! Ty už jsi skutečně velký podnikatel! Ale pivo si dáš! atd.). Navíc odborné lexikum je v jednotlivých kapitolách zastoupeno v menší míře.

Spojení obrazu a mluveného slova rychle vtáhne uživatele Linguafilmu do děje, což mu usnadní jeho zapamatování. To student ocení zejména v prostředí, kde si nelze DVD přehrát. Čtením dialogů ze všech dvanácti filmů, které učebnice Read&Learn obsahuje, může pak v jakési herecké akci zastupovat postavy z jednotlivých příběhů a v jejich rolích tak určitým způsobem neustále zůstávat ve hře – jednou jako realitní makléř, podruhé jako hráč bowlingu, jindy jako prodavač motorek atd. Promyšlená dialogická forma všech textů k tomu přímo vybízí.

Podle stávající studentovy jazykové úrovně je možné na DVD zvolit české titulky. Je-li účastník na pokročilejší úrovni a má-li chuť postavy dabovat, aktivuje tlačítko „time code“. Cílem této činnosti je vnést do probíhajícího děje ještě více akce. Uživatel ztiší zvuk, v publikaci Read&Learn sleduje nástup své postavy a v momentě shody „time codu“ na obrazovce s tištěným časovým údajem začíná namlouvat svůj text. Výhodou je, že pro tuto chvíli zapomíná na to, že se učí česky, a svou koncentraci zaměřuje na jinou aktivitu. Dabér tak přizpůsobuje své civilní chování charakteru dané postavy, a má tak možnost na vlastní kůži pocítit i jinou, pro něj snad dosud nezvyklou dynamiku dialogu. I když se může některým zastáncům starších metod učení zdát tento způsob stresující, výsledky ukazují, že studenti na konci lekce nejsou unavení, ale naopak srší energií.

Díky důkladně promyšlenému grafickému uspořádání učebnice Read&Learn, kterou navrhla Aline Junko Derer, bylo možné nejen přehledně znázor-

Obr. 1: Ukázka replik z učebnice Read&Learn

Postava	Číslo repliky	Time code	Replika Fonetický zápis	Anglický překlad	Slovníková forma repliky
Jana	10	1:04	Pavle, kde je to? [| pavlɛ | gdɛ jɛ to |]	Pavel, where is it?	| **Pavel**•kde•**být**•to |
Pavel	11	1:07	Vpravo! [| fpravo |]	On the right!	| vpravo |

nit všechny dialogy z DVD, ale dokonce je rozpracovat tak, aby byl materiál studentům a učitelům nápomocen v co nejvyšší míře (viz obr. 1). Například pro ty, co si nejsou jisti správnou výslovností, je pod každou českou replikou uvedena i její fonetická transkripce. Tu podle mezinárodního systému IPA vytvořila PhDr. Jitka Veroňková, Ph.D., a Mgr. Jana Janoušková. Uživatelům bez filologické průpravy pomůže v orientaci fonetickými znaky přehledný Průvodce českou výslovností. Anglický překlad veškerého mluveného, a tudíž i tištěného slova jistě ocení student začátečník. Nejedná se však o překlad doslovný, důraz byl kladen především na stránku významovou. Přehledným uspořádáním jsou uživatelům zpřístupněny všechny dialogy, jejich fonetická transkripce, anglický překlad českého textu i základní tvary (slovníková forma zápisu). Základní tvary slov použitých v dialozích jsou uvedeny v posledním sloupci. Slouží ke znovuvytváření dialogů, případně ke snadnějšímu vyhledávání výrazů ve slovníku.

Přílohovou část učebnice Read&Learn tvoří Užitečné rady a kontakty. Zde se uživatel může dočíst zajímavosti a důležité informace k probíraným tématům. Informativní text je přeložen také do angličtiny. Poslední strany publikace nabízejí mapy Prahy, České republiky a Evropy. Lektor zde jistě nalezne podklady k vytvoření vlastních cvičení.

Linguafilm Czech Vol. 1 je interaktivním doplňkovým materiálem, který si neklade za cíl nahradit typickou učebnici češtiny pro cizince. Tento jazykový komplet je využitelný jak pro začátečníky, tak i pro studenty velmi pokročilé. Nejlépe však bude sloužit těm, jejichž znalost odpovídá alespoň úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílem projektu Linguafilm je použití nových metod při výuce jazyků, a nejen to. Materiál má motivovat k aplikaci získaných poznatků do skutečného života a umožňovat vysoké nasazení a interaktivní práci studentů. V neposlední řadě pak i pomáhat aktivizovat tvůrčí přístup lektorů. Doufejme, že tuto snahu obě skupiny ocení a myšlenka „Čím více smyslů při studiu zapojíte, tím více si zapamatujete“, která stojí v samotném základu projektu Linguafilm, dojde svého naplnění.

Literatura

Čekalová, M. (2008) *Linguafilm Czech Vol. 1.* Praha: Studio 21.

O autorce

Monika Čekalová je ředitelkou soukromé jazykové školy Studio 21. Výuce češtiny jako cizího jazyka se věnuje od roku 1997. Je autorkou výukového materiálu Linguafilm Czech Vol. 1 – Čeština pro cizince na DVD. E-mail: `info@linguafilm.com`, `http://www.linguafilm.com`.